

2-100/26
MO/A/344 B

INFORMATOR WYSTAWY

*Incl. Ped. Bibl. Województwa
Lubliń, 27.02.1993 r.*

INFORMATOR WYSTAWY

Wystawa poświęcona pamięci młodzieży szkolnej Lublina poległej w II wojnie światowej odbywa się w Miesiącu Pamięci Narodowej w dniach 13—27 kwietnia 1980 r. Jest ona powtórzeniem wystawy z kwietnia 1979 r. i obejmuje dokumentację biograficzną eksponowaną w tamtym czasie oraz nową, która nadeszła już po jej zakończeniu. Patronują aktualnej wystawie: Kuratorium Oświaty i Wychowania Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Lublinie, Klub b. Więźniów Politycznych Zamku Lubelskiego i Pod Zegarem przy Zarz. Woj. ZBoWiD w Lublinie, Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Lublinie oraz Redakcja Kuriera Lubelskiego. Okazją do jej urzędzenia jest 35 rocznica zwycięstwa nad Niemcami. Większość aresztowanej młodzieży szkolnej, działającej w konspiracji przebywała w więzieniu gestapo na Zamku Lubelskim, przechodząc katownię badań w piwnicach siedziby gestapo Pod Zegarem. Wiele trafiło do obozów koncentracyjnych. Inni ginęli na froncie, w pratyżantce, od bomb. Wystawa jest wycinkiem spontanicznej walki z okupantem hitlerowskim młodzieży szkół lubelskich, obejmuje bowiem tylko tę młodzież, która oddała Ojczyźnie w ofierze, swe młode życie.

Ekspozycja przedstawia 76 biografii uczennic i uczniów oraz 5 biografii nauczycieli. Są to:

1. **Tadeusz Moniewski** — dyrektor gimn. im. St. Staszica — rozstrzelany 23 XII 1939 r. na Zamku Lubelskim
2. **Antoni Krzyżanowski** — dyrektor gimn. Arciszowej — rozstrzelany 23 XII 1939 roku na Zamku Lubelskim
3. **Jan Bąk** — nauczyciel gimn. im. St. Staszica — zamordowany w Dachau w 1941 r.
4. **Józef Gdula** — nauczyciel gimn. im. J. Zamojskiego — zamordowany w Majdanku w 1944 r.
5. **Czesław Zalewski** — nauczyciel gimn. im. St. Staszica — zamordowany przez gestapo
6. **Wojciech Amon** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamojskiego — poległ 23 V 1944 w Lublinie

7. **Maria Apcio** l. 19 — uczennica gimn. im. Unii Lubelskiej — zamordowana w Ravensbrück
8. **Władysław Bartkowicz** l. 20 — uczeń gimn. im. Vetterów — zamordowany Pod Zegarem w 1943 r.
9. **Jerzy Bieńkowski** l. 23 — uczeń gimn. im. St. Staszica — rozstrzelany pod Chełmem w 1940 r.
10. **Jerzy Błoński** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — rozstrzelony przez gestapo w 1941 r.
11. **Józef Bocian** l. 20 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego poległ w 1943 r. nad Sanem jako partyzant
12. **Zbigniew Bocian** l. 24 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany na Majdanku w 1944 r.
13. **Zbigniew Bońkowski** l. 24 — uczeń gimn. im. S. Batorego — rozstrzelany na Zamku Lubelskim w 1944 r.
14. **Zdzisław Brodzki** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1942 r.
15. **Józef Chabrowski** l. 19 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu 1942 r.
16. **Grażyna Chrostowska** l. 18 — uczennica gimn. M. Sobolewskiej — zamordowana w Ravensbrück
17. **Tadeusz Danielski** l. 19 — uczeń gimn. im. St. Staszica — zginął jako partyzant pod Bełżycami w 1944 r.
18. **Wiesław Dmowski** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1941 r.
19. **Janusz Emme** l. 16 — uczeń gimn. im. S. Batorego — zginął jako ochotnik na froncie w 1939 r.

20. **Jerzy Freyberg** l. 21 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1941 r.
21. **Mirosław Gołowski** l. 24 — uczeń gimn. im. Vetterów — zamordowany w Mauthausen w 1942 r.
22. **Zygmunt Górniak** l. 21 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — poległ jako partyzant pod Janowem Lubelskim w 1944 r.
23. **Jerzy Grabowski** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1942 r.
24. **Józef Gradowski** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zastrzelony w Wilczycach w 1944 r.
25. **Witold Grażewicz** l. 22 — uczeń gimn. im. St. Staszica zginął w czasie wojny
26. **Tadeusz Gruszczyński** l. 26 — uczeń gimn. im. S. Batorego — zamordowany na Zamku Lubelskim 21 VII 1944 r.
27. **Maciej Jarosiński** l. 23 — uczeń gimn. im. St. Staszica — rozstrzelany na Zamku Lubelskim w 1941 r.
28. **Włodzimierz Kadura** l. 23 — uczeń gimn. im. St. Staszica — zginął w Powstaniu Warszawskim w sierpniu 1944 r.
29. **Edmund Kiciak** l. 25 — uczeń gimn. im. S. Batorego — zamordowany na Zamku Lubelskim 22 VII 1944 r.
30. **Grażyna Kobylańska** l. 18 — uczennica gimn. im. SS Urszulanek — poległa w Powstaniu Warszawskim 9 VIII 1944 r.
31. **Henryk Kopeć** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany na Zamku Lubelskim 3 VI 1944 r.

32. **Zbigniew Kozak** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — rozstrzelany na Zamku Lubelskim 10 V 1944 r.
33. **Tadeusz Krawczyński** l. 25 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany na Majdanku w lipcu 1944 r.
34. **Stefan Krawczyński** l. 23 — uczeń Szkoły Budownictwa — zamordowany na Zamku Lubelskim 3 VI 1944 r.
35. **Stanisław Królik** l. 21 — uczeń gimn. im. Kupieckiego — powieszony w publicznej egzekucji w Jabłonie 12 IV 1942 r.
36. **Antoni Kunowski** l. 20 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — rozstrzelany w Kurowie w 1944 r.
37. **Tadeusz Kwiatkowski** l. 23 — uczeń gimn. im. Vetterów — zamordowany w Oświęcimiu w 1942 r.
38. **Halina Lelkówna** l. 21 — uczennica gimn. im. Unii Lubelskiej — rozstrzelana 28 VI 1940 r. w Lublinie
39. **Mieczysław Liberowicz** l. 22 — uczeń gimn. im. Vetterów — rozstrzelany na Zamku Lubelskim 3 VI 1944 r.
40. **Alfred Machnicki** l. 23 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1941 r.
41. **Stanisław Maciąg** l. 20 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1942 r.
42. **Tadeusz Matyjasek** l. 23 — uczeń gimn. im. S. Batorego — zamordowany na Zamku Lubelskim 22 VII 1944 r.
43. **Pelagia Michalikówna** l. 23 — uczennica gimn. im. Unii Lubelskiej — zamęczona w Ravensbrück. Zmarła w miesiąc po wyzwoleniu z obozu w 1945 r.

44. **Mieczysław Michajłow** l. 17 — uczeń Publicznej Szkoły Powszechnej nr 13 — rozstrzelany na Zamku Lubelskim w 1944 r.
45. **Antoni Modrzyński** l. 18 — uczeń gimn. im. Vetterów — rozstrzelany na Zamku Lubelskim 3 VI 1944 r.
46. **Henryk Modrzyński** l. 21 — uczeń Szkoły Mechanicznej — rozstrzelany na Zamku Lubelskim 3 VI 1944 r.
47. **Terenia Optołowiczówna** l. 12 — uczennica gimn. im. Unii Lubelskiej — zginęła od bomby 9 IX 1939 r.
48. **Przemysław Optołowicz** l. 22 — uczeń gimn. im. Vetterów — rozstrzelany na Zamku Lubelskim 3 VI 1944 r.
49. **Janusz Ossowski** l. 25 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany na Zamku Lubelskim 22 VII 1944 r.
50. **Teofila Pałka** l. 21 — uczennica gimn. Arciszowej — zamordowana w 1943 r.
51. **Eugeniusz Paszkowski** l. 23 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w 1942 r.
52. **Andrzej Pieczyrak** l. 20 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany w Oświęcimiu w sierpniu 1942 r.
53. **Stefan Pikulski** l. 17 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zginął od bomby 9 IX 1939 r.
54. **Aleksander Pikur** l. 23 — uczeń gimn. im. Vatterów — zamordowany w Oświęcimiu 30 IX 1942 r.
55. **Jerzy Pleskaczyński** l. 23 — uczeń gimn. im. Vatterów — zamordowany w Oświęcimiu 23 kwietnia 1942 r.
56. **Zdzisław Podkowa** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zamordowany na Zamku Lubelskim w 1944 r.

57. **Aleksander Popiel** l. 21 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zginął w Powstaniu Warszawskim w sierpniu 1944 r.
58. **Mariusz Raczkowski** l. 18 — uczeń gimn. im. S. Batorego — zamordowany na Zamku Lubelskim 22 VII 1944 r.
59. **Zygmunt Raczkowski** l. 20 — uczeń gimn. Kupieckiego — powieszony w publicznej egzekucji w Jabłonnie 12 IV 1942 r.
60. **Celina Recht** l. 19 — uczennica gimn. im. Unii Lubelskiej — zamordowana w obozie zagłady w Bełżcu lub Sobiborze w 1942 r.
61. **Jerzy Rokicki** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zginął na froncie w kwietniu 1945 r.
62. **Irena Rybińska** l. 19 — uczennica gimn. W. Kunickiego — zamordowana z rodzicami i bratem w 1942 r.
63. **Władysław Ruszczewski** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — rozstrzelany przez żandarmerię niemiecką, zmarł z ran w 1943 r. w Lubartowie
64. **Zbigniew Sadzikowski** l. 18 — uczeń gimn. im. S. Batorego — zamordowany w Oświęcimiu 1941 r.
65. **Romana Sekuła** l. 18 — uczennica gimn. im. Unii Lubelskiej — zamordowana w Ravensbrück 18 IV 1942 r.
66. **Bogusław Siemion** l. 20 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — poległ w Kosarzewie Górnym 10 IV 1944 r.
67. **Zbigniew Siuchta** l. 19 — uczeń gimn. im. Vatterów — zamordowany na Zamku Lubelskim 22 VII 1944 r.

68. **Zdzisław Skalski** l. 22 — uczeń gimn. im. St. Staszica — zamordowany w obozie koncentracyjnym Flossen-
burg 22 V 1943 r.
69. **Wojciech Suchodolski** l. 22 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — zginął w Powsta-
niu Warszawskim w 1944 r.
70. **Tomasz Suchodolski** l. 19 — uczeń gimn. im. S. Ba-
torego — poległ na froncie 3 IX 1939 r.
71. **Jerzy Szablowski** l. 25 — uczeń gimn. im. J. Za-
moyskiego — zamordowa-
ny na Zamku Lubelskim 22 VII 1944 r.
72. **Jerzy Szczerba** l. 23 — uczeń gimn. im. S. Batorego — rozstrzelany na Zamku
Lubelskim 23 XI 1943 r.
73. **Irenka Świątkówna** l. 13 — uczennica gimn. im. Unii
Lubelskiej — zginęła od
bomby 9 IX 1939 r.
74. **Tadeusz Toczyski** l. 20 — uczeń gimn. im. Vatterów
— zginął w partyzantce w
1943 r.
75. **Zbigniew Truchliński** l. 24 — uczeń gimn. im. J. Zamoys-
kiego — zamordowany w
Oświęcimiu w 1942 r.
76. **Henryk Unkiewicz** l. 19 — uczeń gimn. im. St. Staszica
— zginął na froncie we
wrześniu 1939 r.
77. **Andrzej Wośkowski** l. 24 — uczeń gimn. im. Vatterów
— zamordowany w obozie
koncentracyjnym w Poli-
cach w 1945 r.
78. **Wiesław Wośkowski** l. 21 — uczeń gimn. im. Vatterów
— zamordowany w obozie
koncentracyjnym w Poli-
cach w 1945 r.

79. **Antoni Wójtowski** l. 18 — uczeń gimn. im. Vatterów — zginął od bomby 9 IX 1939 r.
80. **Ryszard Zacharczuk** l. 24 — uczeń gimn. im. J. Zamoyskiego — więzień Oświęcimia, przetransportowany do pracy przymusowej w Hamburgu, zginął tam w czasie bombardowania w 1944 r.
81. **Stanisław Ziemiński** l. 21 — uczeń gimn. im. St. Staszica — zamordowany w Oświęcimiu w 1941 r.

Zbioru eksponatów dokonał mdr Sławomir Litwiński sędzia Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, opracowujący monografię młodzieży szkolnej Lublina poległej w II wojnie światowej. Dzięki pomocy i serdecznemu ustosunkowaniu się rodzin i kolegów do tej akcji, udało mu się zgromadzić ponad 200 fotografii, wiele przedwojennych dokumentów i pamiątek szkolnych, dokumenty okupacyjne w postaci listów z więzień, z obozów koncentracyjnych, grypsów więziennych, niemieckich dokumentów pracy niewolniczej wykonywanej przez młodzież polską itp.

Ekspozycja nie stanowi całości strat, lecz jest dorobkiem dotychczasowych poszukiwań. Wystawa niniejsza będąca rozszerzonym powtórzeniem ubiegłorocznej, jest pierwszą w kraju wystawą o tej tematyce.